

ZARZĄDZENIE NR 95
DYREKTORA GENERALNEGO LASÓW PAŃSTWOWYCH

z dnia 1 sierpnia 2024 r.

**w sprawie wzorca oraz zasad i norm użytkowania mundurów leśnika
dla pracowników Lasów Państwowych**

(Znak: EZ.241.14.2024)

Na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach¹, w związku z § 6 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe² – w wykonaniu zadania Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, o którym mowa w art. 33 ust. 3 pkt 1a ustawy o lasach³, mając na względzie art. 35a ust. 1 i art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy o lasach⁴, zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. W Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe stosuje się:
  - 1) wzorec mundurów leśnika i oznak dla osób uprawnionych do ich noszenia, opracowany na podstawie rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12 grudnia 2023 r. w sprawie wzorów mundurów leśnika i oznak dla osób uprawnionych do ich noszenia (Dz. U. z 2023 r. poz. 2779), zwany dalej „Wzorcem 2023”.
  - 2) wzorec mundurów leśnika i oznak dla osób uprawnionych do ich noszenia, opracowany na podstawie rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie wzorów mundurów leśnika i oznak dla osób uprawnionych do ich noszenia (Dz. U. z 2022 r. poz. 2391), zwany dalej „Wzorcem 2017”, z możliwością noszenia przez osoby uprawnione do dnia 31 grudnia 2025 roku.
2. Do chwili wprowadzenia zarządzeniem DGLP dokumentacji techniczno-technologicznej umundurowania według Wzorca 2023, dokumentacja techniczno-technologiczna tych elementów umundurowania i oznak stanowi tajemnicę przedsiębiorstwa PGL Lasy Państwowe zgodnie z zarządzeniem nr 48 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 6 października 2010 r. w sprawie ustalenia zasad klasyfikacji, ochrony i udostępniania informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe.
3. Przepisów niniejszego zarządzenia nie stosuje się do oznaki identyfikacji indywidualnej pracowników Straży Leśnej.
4. Przepisów niniejszego zarządzenia nie stosuje się do elementów umundurowania, posiadających jednocześnie cechy odzieży roboczej lub ochronnej, które będą wydawane na zasadach regulowanych przepisami Kodeksu Pracy w zakresie BHP oraz postanowieniami Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników PGL LP. Listę elementów umundurowania pełniących jednocześnie rolę odzieży roboczej lub ochronnej zawiera załącznik nr 2 do niniejszego zarządzenia.

¹ Art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 530) stanowi, że „Lasami Państwowymi kieruje Dyrektor Generalny przy pomocy dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych”.

² Statut Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe został nadany zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r.; w § 6 Statut Lasów Państwowych stanowi, że w wykonaniu zadań określonych przez ustawę (o lasach) oraz przez przepisy wykonawcze do ustawy, a także innych przepisów prawnych, Dyrektor Generalny wydaje zarządzenia i decyzje obowiązujące w Lasach Państwowych.

³ Art. 33 ust. 3 pkt 1a ustawy o lasach stanowi, że Dyrektor Generalny „inicjuje, koordynuje oraz nadzoruje działalność dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych oraz kierowników innych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych o zasięgu krajowym”.

⁴ Art. 35a ust. 1 ustawy o lasach stanowi, że pracownicy Lasów Państwowych uprawnieni są do noszenia munduru leśnika, a art. 46 ust. 1 pkt 1 tej ustawy stanowi, że pracownicy Służby Leśnej mają prawo do otrzymywania bezpłatnego umundurowania i oznak służbowych, z obowiązkiem ich noszenia w czasie pełnienia obowiązków służbowych.

§ 2.

1. Wzorzec 2023 i 2017 stanowi podstawę nabywania przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych elementów umundurowania i oznak do munduru leśnika w celu zapewnienia pracownikom bezpłatnego umundurowania. Zakup może odbywać za pośrednictwem zakładów regionalnych PGL LP lub od innych dowolnych podmiotów zajmujących się dystrybucją elementów mundurów leśnika, pod warunkiem zachowania zgodności z obowiązującym wzorcem.
2. Jednostka organizacyjna Lasów Państwowych, dokonująca zakupu umundurowania, odpowiada za zgodność ze Wzorcem 2023 i 2017.
3. Zabrania się jednostkom organizacyjnym LP nabywania elementów umundurowania i oznak do munduru leśnika niezgodnych ze Wzorcem 2017 lub Wzorcem 2023 z tym, że elementy umundurowania i oznaki do munduru leśnika zgodne ze Wzorcem 2017 mogą być nabywane wyłącznie do zakończenia okresu przejściowego, o którym mowa w § 1 ust. 1 pkt. 2.

§ 3.

Kierownik jednostki organizacyjnej LP zobowiązany jest zaopatrzyć w elementy umundurowania i oznaki pracowników uprawnionych do bezpłatnego umundurowania.

§ 4.

Uprawnienie do bezpłatnego umundurowania i oznak pracownika Służby Leśnej powstaje od daty zatrudnienia go w jednostce organizacyjnej na stanowisku w Służbie Leśnej, a wygasa z dniem ustania zatrudnienia w jednostce organizacyjnej w Służbie Leśnej.

§ 5.

1. Pracownicy Służby Leśnej zobowiązani są do noszenia umundurowania i oznak w czasie pełnienia obowiązków służbowych. W czasie wykonywania obowiązków w terenie, pracownikom przysługują elementy umundurowania, posiadające jednocześnie cechy odzieży roboczej lub ochronnej, wskazane w załączniku nr 2 i wydawane na podstawie tabel BHP zgodnie z PUZP.
2. Pracownicy Służby Leśnej mają prawo do noszenia umundurowania i oznak w czasie wolnym od pracy.

§ 6.

1. Ustala się następującą liczbę punktów przeliczeniowych przysługujących w ciągu roku kalendarzowego dla pracowników Służby Leśnej:
  - 1) pracownicy biur DGLP, RDLP, nadleśnictw, dyrektorzy i zastępcy dyrektorów zakładów LP o zasięgu krajowym - 110 pkt;
  - 2) pracownicy Inspekcji Lasów Państwowych, Zespołów Ochrony Lasu oraz nadleśniczy i zastępca nadleśniczego - 120 pkt;
  - 3) pracownicy Straży Leśnej - 140 pkt;
  - 4) pracownicy leśnictw, inżynier nadzoru i pracownicy służb brakarskich - 150 pkt.
2. Poszczególnym elementom umundurowania i oznakom przypisuje się wartości punktowe określone w załączniku nr 1 do zarządzenia.

§ 7.

1. W ramach rocznego limitu punktów uprawniony pracownik może pobierać dowolne elementy umundurowania i oznaki wymienione w załączniku nr 1.
2. Po pobraniu elementów umundurowania i oznak roczny limit punktów zmniejsza się o punktową wartość pobranych elementów.
3. Zezwala się na wykorzystywanie limitu punktów przeliczeniowych w czasie dłuższym niż 1 rok, zarówno z wyprzedzeniem, jak i wstecz, pod warunkiem zbilansowania indywidualnych uprawnień i ich realizacji w okresie nie przekraczającym 3 lat kalendarzowych.

4. W przypadku absencji, z wyłączeniem urlopu wypoczynkowego, trwających powyżej 180 dni w roku kalendarzowym, limit punktów na dany rok zostaje zmniejszony proporcjonalnie do okresu absencji. Informacja dotycząca przekroczenia 180 dni absencji jest przekazywana przez komórkę właściwą do spraw kadr pracownikowi odpowiedzialnemu za rozliczanie umundurowania, niezwłocznie po zakończeniu roku kalendarzowego.

§ 8.

1. W przypadku nawiązania lub rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem Służby Leśnej albo przejścia na inne stanowisko w Służbie Leśnej lub poza Służbą Leśną:
  - 1) pracownikowi przysługuje limit punktów przeliczeniowych proporcjonalnie do okresu zatrudnienia w Służbie Leśnej w ciągu roku kalendarzowego;
  - 2) pracownik zobowiązany jest do zwrotu równowartości przekroczonego limitu punktów wynikających z okresu zatrudnienia w Służbie Leśnej, z wyjątkiem rozwiązania stosunku pracy z przyczyn leżących po stronie pracodawcy.
2. Równowartość przekroczonego limitu punktów oblicza się przez podzielenie liczby przekroczonych punktów przez liczbę punktów odpowiadających wartości marynarki i spodni do munduru wyjściowego, a wynik mnoży się przez wartość tych elementów wyrażoną w złotych, aktualną na dzień rozliczenia.

§ 9.

1. Pracownikom jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych zatrudnionym na stanowiskach nierobotniczych poza Służbą Leśną oraz kierowców samochodów osobowych lub osobowo-terenowych, zgodnie z § 17b Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników PGL LP, na pisemny wniosek przysługuje bezpłatne umundurowanie i oznaki, z obowiązkiem ich noszenia w czasie pełnienia obowiązków służbowych. Wzór wniosku stanowi załącznik nr 3 do zarządzenia.
2. Obowiązek noszenia munduru, o którym mowa w ust. 1, dotyczy wskazanego przez kierownika jednostki zakresu zadań, okoliczności lub sytuacji, w których pracownik powinien występować w mundurze.
3. Dla pracowników, o których mowa w ust. 1, liczba punktów przeliczeniowych wynosi 40 na rok, tj. okres 12 miesięcy liczony od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym pracownik złożył wniosek.
4. Do pracowników korzystających z uprawnienia, o którym mowa w ust. 1, postanowienia § 7 oraz § 8 ust. 2 stosuje się odpowiednio.
5. W przypadku rozwiązania stosunku pracy lub pisemnej rezygnacji z bezpłatnego umundurowania i oznak pracownik zobowiązany jest do zwrotu równowartości punktów przeliczeniowych wykorzystanych za okres po ustaniu stosunku pracy lub rezygnacji z uprawnienia, z wyjątkiem rozwiązania stosunku pracy z przyczyn leżących po stronie pracodawcy.
6. W przypadku przejścia pracownika na stanowisko w Służbie Leśnej w tej samej jednostce organizacyjnej liczbę przysługujących punktów przeliczeniowych, o której mowa w § 6 ust. 1, pomniejsza się o liczbę wykorzystanych punktów przeliczeniowych proporcjonalnie do okresu korzystania z uprawnienia, o którym mowa w ust. 1.

§ 10.

Pracownicy jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych niezaliczeni do Służby Leśnej oraz nie korzystający z uprawnienia, o którym mowa w § 9 ust. 1, mogą na koszt własny nabyć i nosić elementy umundurowania i oznaki zgodne ze Wzorcem 2023 albo Wzorcem 2017.

§ 11.

1. W przypadku utraty lub zniszczenia umundurowania z przyczyn losowych w czasie pełnienia obowiązków służbowych pracownikowi można podwyższyć roczny limit punktów przeliczeniowych o wartość utraconych lub zniszczonych elementów umundurowania.
2. Decyzję o podwyższeniu limitu punktów podejmuje kierownik jednostki organizacyjnej Lasów

Państwowych, a jeżeli dotyczy to kierownika jednostki organizacyjnej - kierownik jednostki nadzorującej.

§ 12.

1. Zabrania się noszenia elementów umundurowania wyjściowego w połączeniu z ubiorem cywilnym i elementami odzieży roboczej.
2. Do elementów odzieży roboczej i ochronnej, poza elementami umundurowania wskazanymi w załączniku nr 2, nie wolno używać oznak służbowych (nie dotyczy naszywki „Lasy Państwowe”).
3. Za właściwe i schludne używanie przedmiotów umundurowania, zgodnie z postanowieniami zarządzenia, odpowiada pracownik.

§ 13.

1. Zobowiązuje się jednostki organizacyjne Lasów Państwowych do prowadzenia imiennej ewidencji i rozliczeń wydanego bezpłatnie umundurowania w Systemie Informatycznym Lasów Państwowych.
2. Zakupu, dystrybucja i ewidencja elementów umundurowania może odbywać za pośrednictwem dedykowanego systemu e-Mundur.
3. Za utrzymywanie wymaganej funkcjonalności oraz bieżącą aktualizację systemu o którym mowa w ust. 2 odpowiada Zakład Informatyki Lasów Państwowych.

§ 14.

1. Punkty niewykorzystane przez pracownika, a przysługujące za rok 2021, 2022 lub 2023 na podstawie poprzednich zarządzeń, mogą być wykorzystane przez tego pracownika, odpowiednio w 2024, 2025 lub 2026 roku na podstawie niniejszego zarządzenia.
2. Punkty wykorzystane przez pracownika, a przysługujące za rok 2024, 2025 lub 2026 na podstawie zarządzenia, o którym mowa w § 15, pomniejszają limit punktów przysługujących temu pracownikowi za ten sam rok na podstawie niniejszego zarządzenia.

§ 15.

Traci moc zarządzenie nr 65 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 lipca 2022 r. w sprawie wzorca oraz zasad i norm użytkowania mundurów leśnika przez pracowników Lasów Państwowych (MZ.241.2.2022).

§ 16.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

**DYREKTOR GENERALNY
LASÓW PAŃSTWOWYCH**

Witold Koss

Załącznik Nr 1 do Zarządzenia nr 95
DzUP z dnia 1 sierpnia 2024 r.

TABELA WARTOŚCI PUNKTÓW
dla poszczególnych elementów umundurowania
Wzorzec 2017 i Wzorzec 2023

Mundury leśnika	Punktacja
Mundur wyjściowy leśnika	
1. Marynarka damska i męska w kolorze oliwkowozielonym	25
2. Spodnie damskie i męskie w kolorze oliwkowozielonym	15
3. Spódnica w kolorze oliwkowozielonym	15
4. Płaszcz z podpinką damski i męski w kolorze ciemnooliwkowym	55
5. Koszula damska i męska z długim rękawem w kolorze białym	8
6. Koszula damska i męska z krótkim rękawem w kolorze białym (z oznakami)*	9
7. Czapka typu maciejówka w kolorze oliwkowozielonym (z wizerunkiem godła)**	9
8. Kapelusz w kolorze ciemnozielonym (z gałązką modrzewiową)***	11
9. Pasek wąski skórzany do spodni lub spódnicy w kolorze brązowym	7
10. Krawat w kolorze ciemnozielonym	3
11. Rękawice skórzane damskie i męskie w kolorze brązowym	6
12. Szalik w kolorze ciemnooliwkowym	2
13. Skarpety do munduru wyjściowego w kolorze oliwkowym	1
14. Czółenka damskie w kolorze brązowym	15
15. Półbuty męskie w kolorze brązowym	17
16. Kozaki zimowe damskie w kolorze brązowym	21
17. Trzewiki zimowe męskie w kolorze brązowym	15

Mundur codzienny leśnika	
18. Koszula damska i męska z długim rękawem w kolorze oliwkowym (z oznakami)*	12
19. Koszula damska i męska z krótkim rękawem w kolorze oliwkowym (z oznakami)*	10
20. Spodnie damskie i męskie z kieszenią w kolorze ciemnooliwkowym	20
21. Kamizelka letnia damska i męska w kolorze ciemnooliwkowym	12
22. Bluza damska i męska typu polar z membraną w kolorze ciemnozielonym	20
23. Kurtka damska i męska	45
24. Czapka przejściowa, ocieplana z membraną w kolorze ciemnozielonym z wizerunkiem godła	4
25. Sweter damski i męski w kolorze ciemnozielonym	13
26. Pasek szeroki skórzany do spodni lub spódnicy w kolorze brązowym	10
27. Skarpety przejściowe termoaktywne w kolorze oliwkowym	2
28. Skarpety zimowe termoaktywne w kolorze oliwkowym	2
29. Półbuty codzienne damskie i męskie w kolorze oliwkowym	35
30. Trzewiki ocieplane z membraną w kolorze oliwkowym	45
Oznaki służbowe	
31. Oznaki noszone na klapach marynarki do munduru wyjściowego	6
32. Oznaki noszone nad lewą kieszenią koszuli*	1
33. Naszywka „Lasy Państwowe”	1
34. Naszywka „Straż Leśna”	1
35. Godło leśników do czapki do munduru wyjściowego**	1
36. Gałązka modrzewiowa do kapelusza do munduru wyjściowego***	1

*) Zgodnie z rozporządzeniem oznaki stanowią integralną część koszuli na potrzeby jej użytkowania, jednak oznaki nabywane są odrębnie

**) Zgodnie z rozporządzeniem wizerunek godła stanowi integralną część czapki na potrzeby jej użytkowania, jednak oba te elementy nabywane są odrębnie

***) Zgodnie z rozporządzeniem gałązka modrzewiowa stanowi integralną część kapelusza na potrzeby jego użytkowania, jednak oba te elementy nabywane są odrębnie

ZAŁĄCZNIK Nr 2 do Zarządzenia nr 95
DzUP z dnia 1 sierpnia 2024 r.

TABELA KORELACJI
dla poszczególnych elementów umundurowania
pełniących jednocześnie rolę odzieży roboczej lub ochronnej
wydawanych na zasadach określonych w PUZP
Wzorzec 2017

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie wzorów mundurów leśnika i oznak dla osób uprawnionych do ich noszenia (Dz. U. z 2012 r. poz. 2391)		Ponadzakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla Pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe – Załącznik nr 3 – II. Ramowa tabela przydziału środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego dla pracowników PGL Lasy Państwowe			
Nazwa elementu umundurowania	Stanowiska pracy	Nazwa środka ochrony indywidualnej lub odzieży roboczej i obuwia roboczego	Symbol R – odzież lub obuwie robocze O – środki ochrony indywidualnej	Uwagi	Okres używalności (miesiące)
1. Koszula damska i męska w kolorze oliwkowym typu safari	1. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach umysłowych z przewagą pracy terenowej. [1.4]	Koszula robocza, długi rękaw	R		12
	2. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach umysłowych z przewagą pracy biurowej i wykonujący również zadania służbowe w terenie. [2.3]	Koszula robocza, długi rękaw	R	wg potrzeb	24
2. Kurtka całoroczna damska i męska z membraną w kolorze ciemnozielonym	1. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach umysłowych z przewagą pracy terenowej. [1.3]	Kurtka i spodnie przeciwdeszczowe [część górna]	O	na potrzeby OHZ w kolorze ostrzegawczym	36

	2. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach umysłowych z przewagą pracy biurowej i wykonującej również zadania służbowe w terenie. [2.1, 2.2]	Ubranie całoroczne, tkanina z membraną oddychającą [część górna]	R	wg potrzeb	36
		Kurtka i spodnie przeciwdeszczowe [część górna]	O		48
3. Spodnie całoroczne damskie i męskie z membraną w kolorze ciemnozielonym	1. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach umysłowych z przewagą pracy terenowej. [1.3]	Kurtka i spodnie przeciwdeszczowe [część dolna]	O	na potrzeby OHZ w kolorze ostrzegawczym	36
	2. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach umysłowych z przewagą pracy biurowej i wykonującej również zadania służbowe w terenie. [2.1, 2.2]	Ubranie całoroczne, tkanina z membraną oddychającą [część dolna]	R	wg potrzeb	36
4. Czapka zimowa z dzianiny w kolorze ciemnozielonym z wizerunkiem godła	1. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach umysłowych z przewagą pracy terenowej. [1.17]	Kurtka i spodnie przeciwdeszczowe [część dolna]	O		48
	2. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach umysłowych z przewagą pracy biurowej i wykonującej również zadania służbowe w terenie. [2.14]	Czapka ocieplana	O	wg potrzeb	36
5. Bluza codzienna damska i męska w kolorze ciemnoniebieskim typu softshell	1. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach umysłowych z przewagą pracy terenowej. [1.1]	Ubranie letnie [część górna]	R		24
6. Spodnie codzienne damskie i męskie w kolorze ciemnoniebieskim typu softshell	1. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach umysłowych z przewagą pracy terenowej. [1.1]	Ubranie letnie [część dolna]	R	2 pary	24

7. Czapka letnia w kolorze ciemnooliwkowym z wizerunkiem godła	1. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach umysłowych z przewagą pracy terenowej. [1.16]	Czapka letnia	R		24
	2. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach umysłowych z przewagą pracy biurowej i wykonujący również zadania służbowe w terenie. [2.13]	Czapka letnia	R	wg potrzeb	36
8. T-shirt damski i męski w kolorze ciemnozielonym	1. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach umysłowych z przewagą pracy terenowej. [1.5]	Koszulka krótki rękaw/ /t-shirt	R		12
9. Rękawice ocieplane z odkrywanymi palcami w kolorze ciemnozielonym	1. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach umysłowych z przewagą pracy terenowej. [1.24]	Rękawice ocieplane	O	wg potrzeb	do zużycia
10. Trzewiki z membraną w kolorze oliwkowym	1. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach umysłowych z przewagą pracy terenowej. [1.9]	Buty terenowe, wodochronne, z membraną oddychającą	O		24
	2. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach umysłowych z przewagą pracy biurowej i wykonujący również zadania służbowe w terenie. [2.7]	Buty terenowe, wodochronne, z membraną oddychającą	O		36

ZAŁĄCZNIK Nr 3 do Zarządzenia nr 95
DGP z dnia 1 sierpnia 2024r.

.....
(imię i nazwisko pracownika)

.....
(miejscowość i data)

.....
(stanowisko)

.....
(symbol komórki organizacyjnej)

.....
(Kierownik jednostki)
- drogą służbową -

Wniosek

Na podstawie § 17b Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników PGL LP z dnia 29 stycznia 1998 roku (z późn. zm.), proszę o przyznanie mi bezpłatnego umundurowania i oznak z limitem 40 pkt/rok.

Jednocześnie oświadczam, że zobowiązuję się do ich noszenia w czasie pełnienia obowiązków służbowych we wskazanym przez pracodawcę zakresie zadań, okoliczności i sytuacji.

.....
(podpis pracownika)